

OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTKÓW W WARSZAWIE
Karta Ewidencyjna Zabytków
Architektury i Budownictwa

A B C D E F G H I J K L Ł M N O P R S T U V W X Y Z Nr

1. Obiekt :

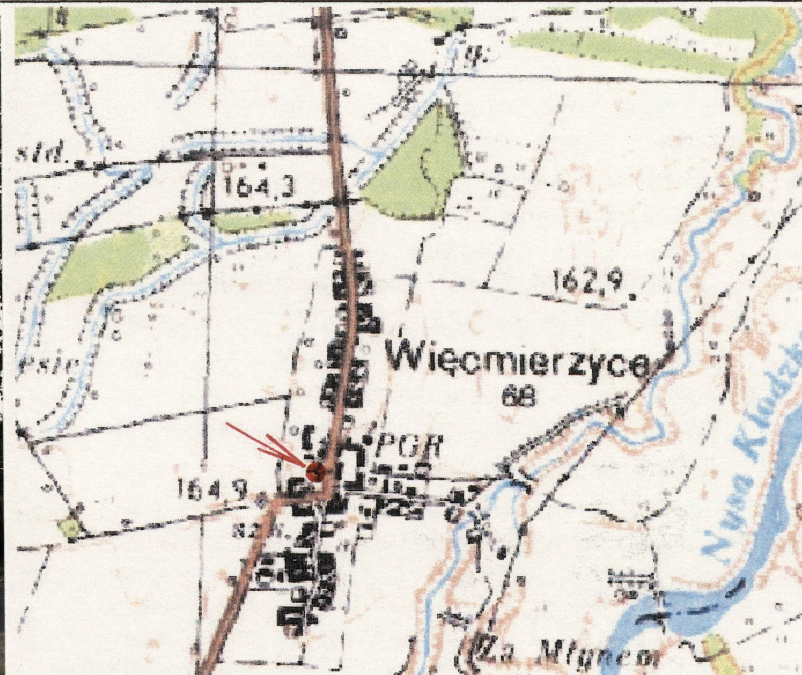
KOŚCIÓŁ FILIALNY P.W. ŚW. BARTŁOMIEJA

2. Czas powstania, przebudów :
1 poł. XVII w. (1621 r.),
przebudowany w r 1937

3. Miejscowość :

Więcmierzycze

11. Zdjęcia, plan sytuacyjny, rzuty :

4. Adres :

Więcmierzycze
49-231 Kopice

nr hipoteczny : KW

5. Przynależność administracyjna :

Województwo : opolskie
gmina : Grodków

6. Poprzednie nazwy miejscowości :

do 1945 r. Winzenberg

7. Przynależność administracyjna przed 1999 r.

Województwo : opolskie

8. Właściciel i jego adres :

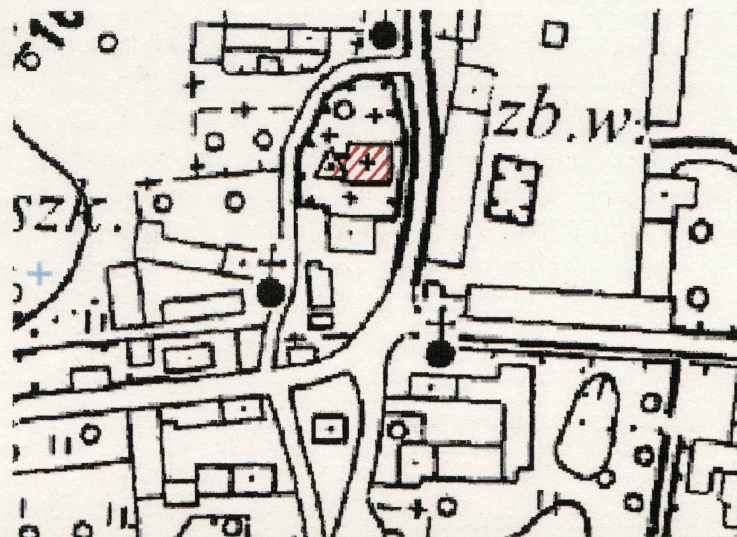
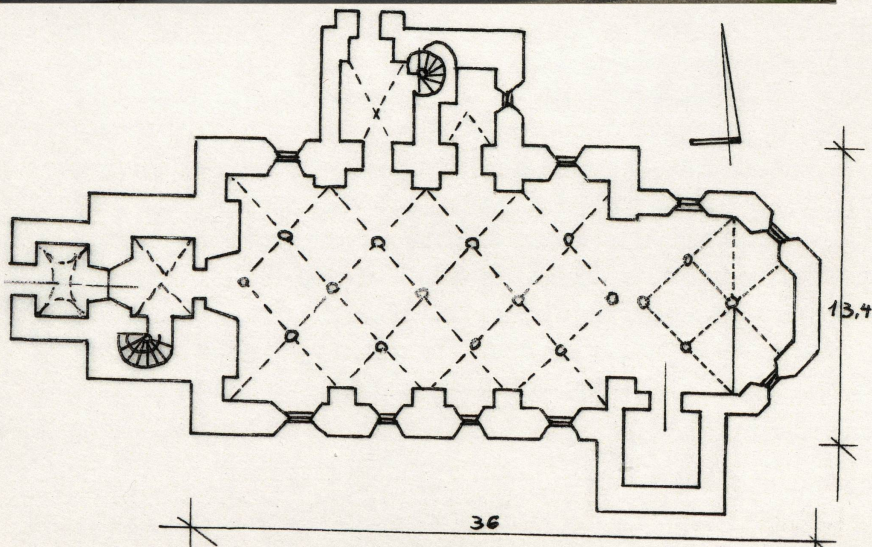
parafia rzymsko – katolicka
św. Wawrzyńca w
Kopicach
49 – 231 Kopice 27a

9. Użytkownik i jego adres :

j.w

10. Rejestr zabytków :

Nr : 1984 / 72
Data : 6.12. 1972 r.

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu :

Więcmierzycę, wieś powstała w średniowieczu ; pierwsza wzmianka źródłowa o tej miejscowości pochodzi z roku 1261, gdy zakupił ją biskup Wilhelm wraz z przyległymi ziemiami. Zapewne osada w tym miejscu istniała już wcześniej. W trzeciej ćwierci XIII wieku (informacja z roku 1276) wieś należała do cystersów z Kamieńca Ząbkowickiego. W XVII w. władali nią von Rothkirchowie, stary ród śląski. Wg. Sinapiusa rodzina v. Rothkirch wywodzi się z rodu Tauer, od „dawnych hrabiów von Taur, którzy z longobardzkich królów się wywodzą”. Osiedli w Tyrolu von Tauerowie – jak twierdzi w swej historii rodziny wydanej w k. XIX wieku Valentin von Rothkirch – towarzyszyli Jadwidze, księżniczce Meranu, późniejszej świętej drodze na Śląsk. Tu część z von Tauerów zmieniła swój herb, zachowując nazwisko, inni zaś zmienili i herb i miano, nazywając się od brzmienia nazwy swej nowej siedziby w Czerwonym Kościele. Zyskawszy znaczenie na dworze Henryka Brodatego, stanęli licznie u boku Henryka Pobożnego w bitwie pod Legnicą, gdzie wielu z nich poległo ; ród jednak przetrwał i w XVII w. osiągnął znów znaczne wpływy na dworze książąt legnicko-brzeskich. Rothkirchowie z Więcmierzyc to zapewne boczna linia rodu. Od r. 1859 do II wojny światowej Więcmierzycę należały do rodu Schaffgotschów z Kopic.

Kościół w Więcmierzycach istniał już w średniowieczu. Obecny zbudowany w 1621 r. przez Wacława von Rothkirch, jako fundacja rycerska. **c.d. wkładka nr 1**

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, dach, wnętrze, wyposażenie, instalacje) :

SYTUACJA : wieś o typie morfologicznym ulicówki, z czytelnym reliktem starszej owalnicy o genezie średniowiecznej. Kościół usytuowany w jej centralnej części, naprzeciwko zabudowań zespołu folwarcznego, od którego dzieli go wiejska droga, po jej zachodniej stronie (szosa przecinająca wieś biegnie z sąsiednich Kopic na południe, dociera do Więcmierzyc i minawszy regularny czworobok folwarku skręca w kierunku zachodnim. Kościół położony w centrum dawnego cmentarza, dziś nieczynnego, ogrodzonego, oddzielonego od drogi dość wysokim starym murem ceglany, o przebiegu zbliżonym do nieregularnego trapezu, w narożniku którego, od strony północno-wschodniej znajduje się ceglana bramka z półkolistym przejściem, o formach architektonicznych zbliżonych do barokowych. W obrębie muru wysoka zieleń (lipy, kasztanowce), skoncentrowana blisko ogrodzenia, głównie od strony północnej a także dróżka wijąca się esowato, wiodąca od opisanej bramki w narożniku do głównego wejścia kościoła, znajdującego się w przyziemiu wieży od strony zachodniej. Naprzeciw wejścia do kościoła druga bramka w ceglany murze. Od strony południowo - zachodniej w narożniku muru nowsza kaplica przedpogrzebowa. Na placu na północ w stosunku do kościoła i d. cmentarza, usytuowana w otoczeniu zieleni barokowa figura św. Jana Nepomucena z 1739 r., fundacji Zygmunta Ferdynanda von Zeydlitz.

MATERIAŁ : dolne partie murów obwodowych oblicowane kamieniem polnym. Mury z cegły nowożytniej, strychowanej, na zaprawie wapiennej ; otynkowane zaprawą cementowo-wapienną. W pierwotnym kościele tj. nawie, wieży i pn. ryzalicie – duży udział kamienia łamanego w murach oraz detalu kamiennego. Część obramień okiennych kamiennych, fazowanych obecnie pobielonych, w tym okna w wieży ostrołuczne i kwadratowe w układzie przekątniowym oraz prostokątne okna ryzalitu. Gzymsy tynkowe, ciągnięte. Szczyty zarówno prezbiterium jak i północnego ryzalitu nietynkowane, pozostawione w cegle licowej. Pokrycie dachów dachówką ceramiczną karpiówką. Stolarka okienna i drzwiowa drewniana, okienna w części prezbiterialnej i nawie stalowa, z witrażami. Dach pobity blachą ocynkowaną, pomalowaną farbą olejną. Ściany wewnątrz tynkowane, malowane. Sklepienia ceglane, tynkowane, malowane. Posadzki kamienne. Takież kolumny wspierające murowany chór muzyczny, z ceglany sklepieniem i drewnianym parapetem na konsolach. Wewnątrz część obramień drzwiowych kamiennych. Murowana łóża kolatorska, z ceglanymi sklepieniami. Żebra sklepienne ceglane, zworniki i konsole stiukowe. Schody murowane z drewnianymi stopnicami. Drewniane więźby dachowe korpusu nawowego, prezbiterium i ryzalitu z łóżami, ponadto hełmu wieży. Metalowe kraty okienne w nowej zakrystii, okucia starych drzwi, zwieńczenie hełmu z mosiężną kulą i żelaznym krzyżem.

Schody : w grubości ściany pd. wieży klatka schodowa ze schodami zabiegowymi, murowanymi prowadzącymi na emporę muzyczną. Takież w grubości ściany dzielącej dawną zakrystię i kruchtę pn. - klatka schodowa wiodąca do łóży kolatorskiej ; w niej schody murowane z drewnianymi stopnicami, spiralne z kamiennym rdzeniem. W prezbiterium stalowe schody spiralne z ozdobną ażurową balustradą, z zakrystii do nowej łóży na piętrze. W wieży na wyższych kondygnacjach drewniane schody drabiniaste, prowadzące również na strych.

Posadzki, podłogi : w nawie, kaplicach bocznych i prezbiterium płytki kamienne, kwadratowe, w układzie prostym, pasowym. Podłogi drewniane, deskowe w obu częściach łóży kolatorskiej...**c.d. wkładka nr 1**

7. Miejsowość :	8. Obiekt (nazwa jak w karcie) :	9. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) :
WIĘCMIERZYCE	KOŚCIÓŁ FILIALNY PW. ŚW. BARTŁOMIEJA	Cd. historii i opisu kościoła

C.d. pktu 12 : W 1910 kościół został powiększony o prezbiterium i nową zakrystię. Gruntownie odnowiony w 1937. Renesansowy, w części przekształcony i zniekształcony na skutek rozbudów, remontów i odnów. Pierwotnie salowy, czteroprzęsłowy, z kwadratową wieżą od strony zachodniej i przybudówką od północy, mieszczącą kruchtę, dawną zakrystię i lożę kolatorską na piętrze. Obecnie od wschodu węższe prezbiterium zakończone trójbocznie, z zakrystią od południa. Wieża poprzedzona nowszą kruchtą wybudowaną w 1910 r. Zapewne w 1937 przeniesiono herby kamienne fundatorów do nowobudowanej płytkiej kruchty od północy. Kościół renesansowy, przekształcony w XX wieku – w stylu nawiązującym do pierwotnego.

C.d. pktu 13 : i na emporze muzycznej. Podobnie w wieży – na stropach kondygnacji wieżowych podłogi z desek.

Otwory : okienne w prezbiterium neogotyckie, zamknięte ostrołukami o obniżonej strzałce, w nich okna metalowe z witrażami. W ścianie wschodniej zablokowany neogotycki okulus z maswerkiem. W nawie XVII-wieczne okna ostrołuczne, węższe niż w prezbiterium, silnie obustronnie rozglifione – w nich metalowe okna, witraże. Podobne w wykroju otwory okien w dolnej partii ośmiobocznej części wieży ; natomiast w czworobocznej części wieży i w partiach wieńczących, pod hełmem - kwadratowe otwory okienne usytuowane przekątniowo ; w nich okienka drewniane. Główne wejście w kruchcie zachodniej, zamknięte półkoliście ; w nim dwuskrzydłowe drzwi z nadświetlem. Wejście do północnej przybudówki - ryzalitu zawierającej przedsionek kruchty, dawną zakrystię (obecnie boczną kaplicę) i lożę kolatorską na piętrze – prostokątne, obramione neobarokowym portalem ze szczytem, w którym kamienne herby rodowe fundatorów. W wejściu drzwi dwuskrzydłowe, klepkowe. Wewnątrz kościoła, w przedsionku, otwór wejściowy do klatki schodowej na piętro do loży – prostokątny, z kamiennym obramieniem. W prezbiterium otwór wejścia do nowej zakrystii – prostokątny, z drzwiami jednoskrzydłowymi z przeźroczem. Na emporze muzycznej wieża wciągnięta nieznacznie do nawy otwiera się na nią szeroką arkadą. Dwuczęściowa loża otwarta do nawy arkadami zamkniętymi półkoliście, w analogicznie zamkniętych wnękach umieszczone wejścia do kruchty i starej zakrystii. Pomiędzy nawą a prezbiterium tęcza zamknięta ostrołukiem.

KONSTRUKCJA : mury magistralne nawy, przybudówki z lożami oraz wieży wymurowane w dolnych partiach z kamienia łamanego i polnego. Prezbiterium z systemem wpierających przypór w narożnikach. Sklepienia na jedną cegłę w formie kolebek z lunetami – w zewnętrznych partiach od góry widoczne pasowe wzmocnienia ceglane. W wieży trompy ceglane w miejscu przejścia z kwadratu w ośmiobok ; na poziomie kwadratowych okienek od wewnątrz głębokie nisze zamknięte odcinkowo. W nawie empora muzyczna o konstrukcji belkowej – belki poziome osadzone w gniazdach ścian, wsparte na słupach ; balustrada na drewnianych konsolach. Schody murowane, zabiegowe – w klatkach schodowych wymurowanych w grubościach ścian. Drewniana wieżba dachowa nawy i prezbiterium, wieszarowa z jednym wieszakiem i dwoma poziomami kleszczy, wzmocniona krzyżowymi zastrzałami. Dach ryzalitu z lożami prosty, krokwiowy, z jętkami i zastrzałami. Pokrycie : ceramiczną dachówką karpiówką podwójnie w koronkę, na łatach.

RZUT : kościół orientowany. Wolnostojący. Nawa na planie prostokąta, z wieżą na osi od strony zachodniej - kwadratową w rzucie, nieznacznie wciągniętą w obręb nawy oraz nowszym węższym niż nawa prezbiterium, zamkniętym trójbocznie, do którego od południa dostawiony aneks - nowa zakrystia. Wejście główne do kościoła w przyziemiu wieży. W północnej części nawy przybudówka na planie prostokątnym, mieszcząca w parterze kruchtę z bocznym wejściem do kościoła oraz dawną zakrystię (na piętrze lożę kolatorską). Tak pomieszczenia parteru jak i loże piętra otwarte na nawę arkadami, sklepienie. Nowa zakrystia skomunikowana z prezbiterium. Nawa czteroprzęsłowa, nakryta sklepieniem kolebkowym z lunetami. W nawie przy ścianie zachodniej empora wsparta parą kolumn, sklepiena - na którą wejście w klatkę schodowej w grubości ściany wieży.

BRYŁA : nawa na wysokim cokole oblicowanym kamieniem polnym – sięgającym do poziomu parapetów ; przepruta wąskimi oknami, nakryta dachem siodłowym. Od zachodu wieża sześciokondygnacyjna ; w dolnej partii na rzucie kwadratu, lekko wciągnięta w obręb korpusu, do kalenicy..... **verte'**

dachu korpusu czworoboczna, wyżej ośmioboczna, nakryta niskim daszkiem stożkowym z iglicą. Wejście do wieży osłania nowsza parterowa kruchta, nakryta daszkiem dwuspadowym. Od północnej strony nawy przybudówka - ryzalit o wysokości równej nawie, dwukondygnacyjna, nakryta dachem dwuspadowym, z kalenicą prostopadłą do kalenicy nawy, lekko względem niej obniżoną. Prezbiterium węższe, niższe od nawy, nakryte dachem siodłowym z krótką kalenicą, od strony wschodniej trzyspadowym. Nowa zakrystia w narożu między nawą a prezbiterium, dwukondygnacyjna, nakryta dachem dwuspadowym o skośnie opadającej kalenicy.

ELEWACJE :

PÓŁNOCNA : złożona z prezbiterium, nawy z przybudówką-ryzalitem i wieży z kruchtą. Krótkie jednoosiowe prezbiterium, z jednouskokowymi skarpami usytuowanymi przekątniowo w narożach, z cokołami z cegły licowej ; okna ostrołuczne z niezbyt silnym rozglifieniem, elewacja zamknięta arkadkowym gzymsem koronującym. Nawa z cokołem z kamienia polnego, sięgającym parapetów okiennych – okna ostrołuczne, węższe, lecz mocno rozglifione, gzyms koronujący szeroki, profilowany. Skrajne partie nawy z osiami okiennymi, w środkowej partii dwukondygnacyjna przybudówka, mieszcząca na parterze kruchtę z bocznym wejściem do kościoła i dawną zakrystię, na piętrze - łoża kolatorskie. Dwuosiowa, z cokołem oblicowanym kamieniem ; wejście usytuowane w zachodniej osi, ujęte architektoniczną obudową niewydatnej kruchty, zwieńczonej szczycikiem ze spływami, w którym kamienna tablica fundacyjna z herbami von Rothkirchów. Drzwi wejścia dwuskrzydłowe, ramowo-klepkowe, z okuciami, usytuowane w murowanym obramieniu w kształcie pary flankujących pilastrów. Również szczyt ze spływami wolutowymi ujęty dwoma pilasterkami, dźwigającymi półkolistą profilowany naczółek. Okna przybudówki prostokątne z kamiennymi obramieniami, sfazowanymi od 1/3 wysokości. Trójkątny szczyt wieńczący przybudówkę nieotynkowany, w cegle licowej, obramiony niewydatnymi gzymsem z cegły w układzie rolkowym. W jego centrum trzy zbliżone wąskie okna ostrołuczne, największe na osi głównej, flankowane przez parę niższych. U podstaw szczytu, nad narożnikami przybudówki ceglane sterczyny. Wieża na oblicowanym kamieniem cokole, jednoosiowa – z kwadratowymi okienkami w układzie przekątniowym, wtopiona nieznacznie w korpus nawowy. Do kalenicy nawy wieża czworoboczna, wyżej, nad wydatnym gzymsem przechodzi w ośmiobok. Ponad gzymsem duże okno zamknięte trójkątnie, w kamiennym obramieniu. Najwyższa kondygnacja wieży doświetlona rzędem okienek kwadratowych, ustawionych przekątniowo, w kamiennych obramieniach. Gzyms koronujący wydatny, bogato profilowany. Hełm niski, namiotowy z iglicą zwieńczoną kulą i chorągiewką. Kruchta nowsza przylegająca od zachodu do wieży, ujmująca i osłaniająca główne wejście – parterowa, nakryta dachem dwuspadowym.

ZACHODNIA : jednoosiowa, w parterze kruchta z głównym, zamkniętym półkoliście wejściem do kościoła, w profilowanym obramieniu. Drzwi dwuskrzydłowe, z nadświetłem. Powyżej kruchty artykulacja wieży – jak w elewacji północnej.

POŁUDNIOWA : złożona z elewacji kruchty, wieży, nawy i prezbiterium z dostawioną nową zakrystią. Jednoosiowa kruchta, w której bocznej, południowej elewacji usytuowane prostokątne wejście ; w nim nowsze drzwi jednoskrzydłowe. Wieża – artykulacja identyczna jak od strony północnej. Nawa z cokołem oblicowanym kamieniem polnym, sięgającym do parapetów okiennych. Czteroosiowa, z wąskimi oknami o mocnych rozglifieniach ; okna stalowe, witraże. Gzyms koronujący – profilowany, szeroki. Pomiędzy korpusem nawowym a prezbiterium wstawiony nowszy budynek zakrystii, dwukondygnacyjny, z gzymsem kordonowym wydzielającym parter i ściętym, wyoblonym narożnikiem południowo-wschodnim. Gzyms koronujący zakrystii uskokowo profilowany.

WSCHODNIA : złożona ze wschodniej elewacji nowej zakrystii, zamknięcia prezbiterium i bocznej elewacji przybudówki z łożami. Zakrystia dwuosiowa, para prostokątnych okien wsparta na gzymse międzykondygnacyjnym. Gzyms koronujący uskokowo profilowany. Prezbiterium trzyosiowe – trójboczne zamknięcie o osiach wydzielonych skarpami przekątniowymi. Dwie ściany skośnie przeprute oknami, środkowa jedynie z kolistą blendą **c.d. wkładka nr 2**

7.Miejscowość : WIĘCMIERZYCE	8.Objekt (nazwa jak w karcie) : KOŚCIÓŁ FILIALNY P.W. ŚW. BARTŁOMIEJA	9.Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) : Cd. opisu kościoła
--	---	--

wypełnioną maswerkiem. W przyziemiu środkowej ściany epitafrum kamienne na cokolicu, w kształcie niszy obramionej architektonicznie, z neogotyckim szczykiem. Gzyms koronujący arkadkowy. Ponad dachem prezbiterium widoczny trójkątny szczyt korpusu nawowego ; ujęty u podstawy sterczynami, zwieńczony schodkowo, z krzyżem. Od strony północnej w głębi boczna ściana przybudówki z łozami, jednoosiowa, z prostokątnym oknem w kamiennym obramieniu.

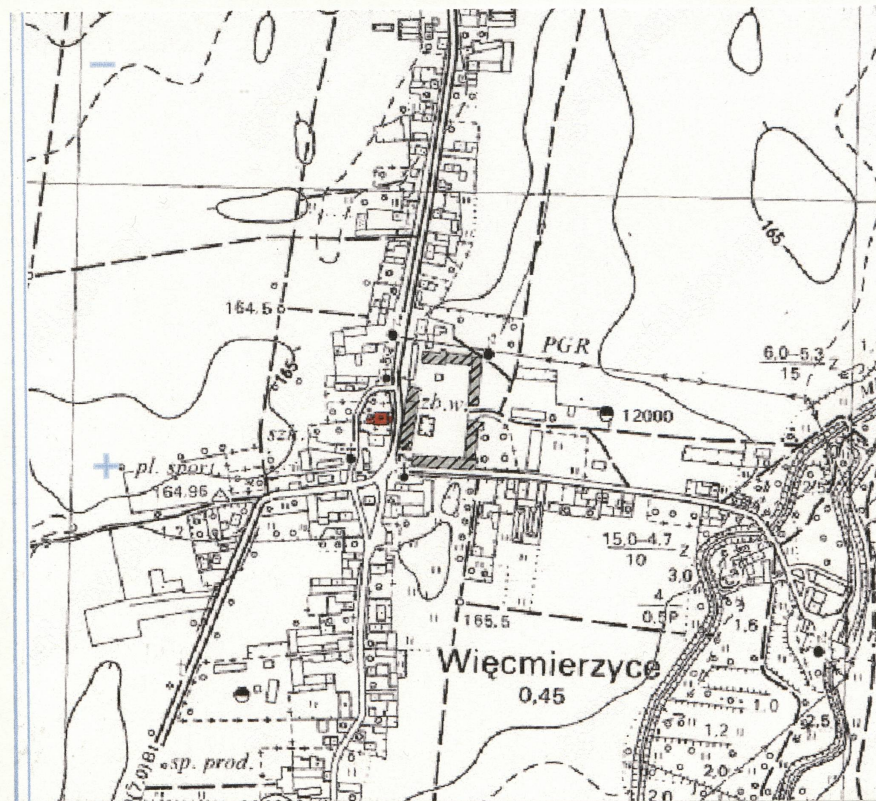
WNĘTRZA :

Wnętrze przedsionka pod wieżą sklepienie kolebką z lunetami, w południowej ścianie wieży klatka schodowa na emporę ; posadzka kamienna. Wnętrze nawy jednoprzestrzenne, czteroprzęsłowe, nakryte sklepieniem kolebkowym z lunetami, pokrytym siecią dekoracyjnych żeber ze zwornikami w kształcie rozet ; u spływów sklepiennych filary przyściennie, ogzysmowane. Posadzka kamienna. Od południa nawa doświetlona czterema rozglifionymi oknami, od północy takimiż dwoma oknami skrajnymi ; natomiast w centrum dwukondygnacyjna przybudówka z dawną zakrystią i przedsionkiem kruchty na parterze oraz z łozą kolatorską na piętrze – obie kondygnacje otwarte na nawę półkolistymi arkadami w takichże niszach. W kruchcie sklepienie kolebkowo-krzyżowe, w dawnej zakrystii kolebkowe z lunetami. Łoża podzielona na dwie części, sklepiona w części wschodniej kolebkowo-krzyżowo z wydobytymi drutami, w części zachodniej kolebkowo z lunetami ; doświetlona parą okien od północy i oknem w ścianie wschodniej. Wieża nieznacznie wbudowana w korpus, mieszcząca w grubości ściany pd. klatkę schodową ; otwarta do nawy na piętrze szeroką półkolistą arkadą. Prezbiterium zamknięte trójbocznie, doświetlone od północy i południa po jednym ostrołucznym oknem ; nakryte sklepieniem z analogicznymi jak w nawie żebrami, spływającymi na służki z konsolami w kształcie wtopionych w ściany ściętych stożków z talerzykowatymi gzymsikami w górnych partiach, oplecionych ornamentem floralnym (pędy roślinne, liście). Sklepienie prezbiterium nowe z 1910 roku – nawiązujące jednak stylistycznie do renesansowego.

WYPOSAŻENIE :

Ołtarz główny wolnostojący, neobarokowy ; w nim rzeźby aniołów i Chrystusa Ukrzyżowanego XVIII w. W lewym ołtarzu bocznym obraz MB z Dzieciątkiem na półksiężycu, podtrzymywanym przez dwa anioły, barokowy XVII/XVIII w. w ramie o dekoracji akantowej. Ambona rokokowo-klasycystyczna 1784 z płaskorzeźbą Dobrego Pasterza i kartuszem z herbem Seydlitzów na parapecie, oraz insygniami papieskimi, Okiem Opatrzności i aniołkami na baldachimie. Prospekt organowy rokokowy. Trzy rokokowe ramki na kanony, z kanonami rękopiśmiennymi 2 poł. XVIII w. Figury barokowe na konsolach : św. Juda Tadeusz, św. Xawery ??

INSTALACJE : elektryczna, wodna, grzewcza – w stanie b. dobrym.

7.Miejscowość :

WIĘCMIERZYCE

8.Obiekt (nazwa jak w karcie) :

KOŚCIÓŁ FILIALNY P.W. ŚW. BARTŁOMIEJA

9.Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) :

zdjęcia kościoła

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

ZAŁĄCZNIK NR 4.

7. Miejscowość :

WIĘCMIERZYCE

8. Obiekt (nazwa jak w karcie) :

KOŚCIÓŁ FILIALNY P.W. ŚW. BARTŁOMIEJA

9. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) :

zdjęcia kościoła

7.Miejscowość :

8.Obiekt (nazwa jak w karcie) :

9.Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) :

WIĘCMIERZYCE

KOŚCIÓŁ FILIALNY P.W. ŚW. BARTŁOMIEJA

zdjęcia kościoła

7.Miejscowość :

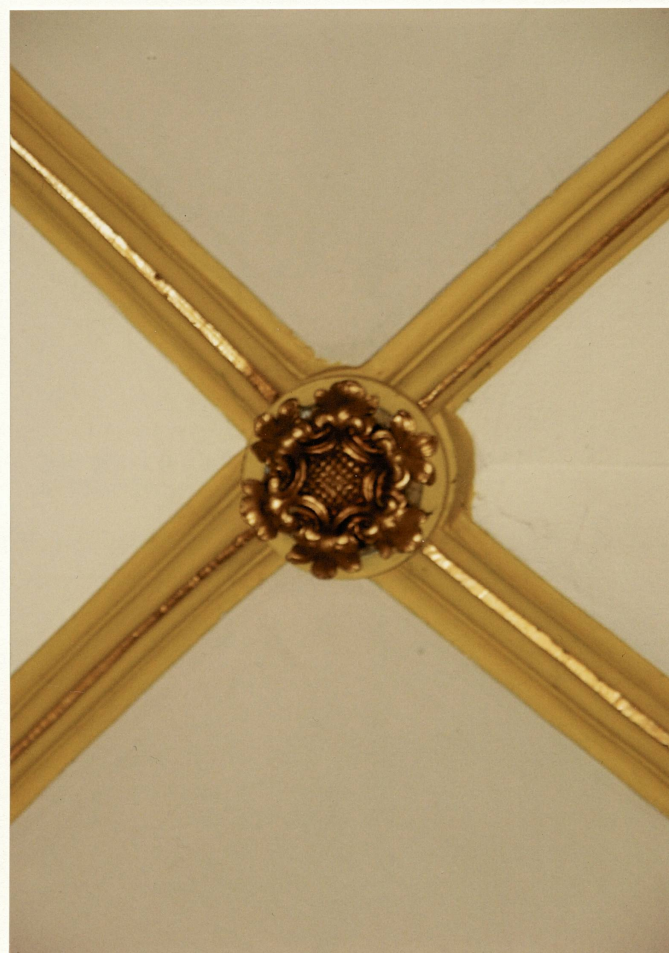
WIĘCMIERZYCE

8.Obiekt (nazwa jak w karcie) :

KOŚCIÓŁ FILIALNY P.W. ŚW. BARTŁOMIEJA

9.Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) :

zdjęcia kościoła

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

ZAŁĄCZNIK NR 7.

7.Miejscowość :

WIĘCMIERZYCE

8.Obiekt (nazwa jak w karcie) :

KOŚCIÓŁ FILIALNY P.W. ŚW. BARTŁOMIEJA

9.Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) :

zdjęcia kościoła

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

ZAŁĄCZNIK NR 8.

7.Miejscowość :

WIĘCMIERZYCE

8.Obiekt (nazwa jak w karcie) :

KOŚCIÓŁ FILIALNY P.W. ŚW. BARTŁOMIEJA

9.Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) :

zdjęcia kościoła

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

ZAŁĄCZNIK NR 9.

7. Miejscowość :

WIĘCMIERZYCE

8. Obiekt (nazwa jak w karcie) :

KOŚCIÓŁ FILIALNY P.W. ŚW. BARTŁOMIEJA

9. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) :

zdjęcia kościoła

14. Kubatura :	15. Powierzchnia użytkowa :	16. Przeznaczenie pierwotne :	17. Użytkowanie obecne :
3 900 m ³	480 m ²	sakralne	kościół filialny
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja : W roku 1945 kościół nie był uszkodzony w czasie działań wojennych. Po roku 1945 wykonywano prace porządkowe i elewacyjne malowanie wnętrz itp. we wnętrzu kościoła Wymieniono okna w wieży.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) : Fundamenty w stanie dobrym. Podobnie mury obwodowe - bez spękań. Tynki zewnętrzne w stanie miernym ; wewnętrzne - zadowolającym. Sklepienia i stropy w stanie dobrym. Konstrukcja więźby dachowej w stanie zadowolającym. Lokalne porażenia, żerowiska owadów, lokalne ogniska korozji spowodowane oddziaływaniem wody z dawnych i obecnych nieszczelności dachu Pokrycie dachu w stanie miernym, dachówki skorodowane, rozwarstwione lokalnie nieszczelne ; wymagają przełożenia lub lepiej - wymiany. Instalacje : elektryczna - stan dobry.	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie : → remont dachu ; wzmocnienie więźby, wymiana elementów skorodowanych i zagrzybionych, wymiana pokrycia na nową dachówkę ceramiczną karpiówkę (w łuskę) ; → naprawa bądź wymiana tynków na elewacjach ; → odstonięcie, odczyszczenie kamiennych obramień okien, portali renesansowych			

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania) :

Archiwalia (głównie w zakresie ikonografii) w Archiwum Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Opolu

22. Bibliografia :

Berichte des Provinzialkonservators der Kunstdenkmäler der Provinz Schlesien, Breslau 1891 – 1918 ; Neue Folge 1919 – 1931

Borek H, *Opolszczyzna w świetle nazw miejscowych*, Opole, 1972
Wanda M. Cebulka, *Dzieje Ziemi Grodkowskiej*, Grodków 2006, s. 104

Jungnitz J, *Visitationsberichte der Diözese Breslau, Archidiakonats Breslau*, Breslau 1902

Katalog zabytków sztuki w Polsce, t.7, z.3, Powiat .grodkowski, W-wa 1964, s.97-8

Lutsch H, *Verzeichniss der Kunstdenkmäler der Provinz Schlesien*, Bd.3, Breslau 1894

Neuling H. *Schlesiens Kirchorte und ihre kirchliche Stiftungen bis zum Ausgange des Mittelalters*, Breslau 1902

Sinapius J. *Schlesische Curiositate erste Vorstellung darinnen die ansehnlichen Geschlechtern des Schlesiensches Adels*, Leipzig 1720, teil 1

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury) :

Nieliczne przedwojenne fotografie niemieckie z archiwum opolskiego Urzędu Ochrony Zabytków, a także zdjęcia z tzw. fototeki nowej.

24. Uwagi różne :

Ze względu na unikalną wartość świątyni renesansowej i dokonane w jej strukturze w XX wieku znaczne zmiany należy opracować dla niej perspektywiczny program konserwatorski, diagnozujący stan techniczny, sygnalizujący problemy i wyznaczający kompleksowo kierunki dróg napraw, remontów, konserwacji i aranżacji.

25. Wypełnił :

mgr Dariusz Stoces
VII - XI 2009 r.

data :

26. Sprawdził

data

27. Załączniki

wkładki nr 1 -